

Pris: 30 kr.

Foreningen Danmark-Letland

Nr. 1 marts 2024

32. årgang

ISSN 1901-5720

Indhold

Proklamation af tronskiftet	3
Rite Højskoles årsbrev 2024	6
Lillebroderen Eduards.	12
Turaidas rose.	20
Nyheder fra LIAA	34
Generalforsamling	47
Bestyrelsen	48
Foreningen....	49
Nyttige adresser	50
Kalender for 2024	51

LIAA

Gints Janums fortæller om økonomiske relationer mellem Danmark og Letland efter generalforsamlingen.

Husk kontingent!!!!!!!!!!!!!!

Husk generalforsamling

22. April kl. 19, se side 47

Forsiden: Foråret på vej med de første kodrivere

Deadline for indlæg til næste blad er 1. Juni 2024

Proklamation af tronskiftet

den 14. januar 2024

Bestyrelsesmedlem Dita Schultz og hendes mand Kim

Det var et stort chok, da dronning Margrethe den Anden i sin nytårstale proklamerede, at hun ville abdicere. Selvom jeg er en stor fan af Kongehuset, var jeg ikke helt sikker på, om jeg ville tage ind til byen for at overvære tronskiftet, men da Danmarks Samfundet kontaktede vores forening med spørgsmål om, hvorvidt vi ville deltage i fanevagten ved tronskiftet, kunne min mand Kim og jeg alligevel ikke sige nej til det. Vi blev hurtigt enige om, at det var en enestående mulighed og begivenhed, som vi gerne ville være en del af.

Allerede om morgenen tjekkede jeg hvor mange mennesker der havde samlet sig foran Christiansborg, for at se hvordan vi bedst kunne komme ind til byen. Vi endte med at tage toget, og der var stemningen allerede ret festlig, folk sludrede løs på kryds og tværs, og vi oplevede opmærksomhed på vores fane, som vi bar. Da vi ankom til København, var det nemt at spotte, hvor vi skulle stå, da fanerne skulle placeres langs Holmens Kanal. Politiet viste os vores plads, og så var vi klar.

Heldigvis var dagen mild, og vi kunne holde varmen. Stemningen blandt publikum var så fin; alle var søde og begejstrede, og vi fik mange spørgsmål om vores fane samt om, hvem vi var, og ikke mindst om, hvad foreningen Danmark-Letland er.

Først kom der et par biler med forskellige gæster, heriblandt Prins Joachim, derefter kørte den kommende konge med sin hustru forbi i bil, og publikum jublede højt. Kort efter fulgte den kommende kronprins med sine søskende, og jublen fortsatte. Lidt efter kom hestene og virkelig satte den kongelige stemning. Jeg blev rørt over at se mennesker, der var samlet, Dannebrog der flagrede hele vejen langs Holmens Kanal til Christiansborg, og den samhørighed, der var i luften. Og så kom de vigtigste heste, de som trak kareten bag sig. Jeg blev nødt til at gemme min telefon væk for virkelig at kunne være til stede og nyde øjeblikket. Kim stod med vores flag og holdt det udstrakt. Det var tredje gang i mit liv, at jeg så dronning Margrethe den Anden og sidste gang som regent. Det var første gang, hvor jeg tydeligt kunne se, hvor rørt dronningen var. Et par sekunder, og så var kareten kørt forbi, men det er et minde for livet og et blik, jeg aldrig vil glemme. Publikum jublede og jublede. Efter det ventede vi tålmodigt, indtil Statsrådet var færdigt. Politiet anviste os nye pladser - vi skulle krydse vejen og stå midt på vejen nu. Vi stod ved siden af Taastrups dansekollektiv, som havde Rømø-nationaldragter på, og man kunne tydeligt mærke, at vinden blæste lidt mere, og det var blevet lidt køligere. Vi ventede og ventede.

Noget tid efter blev der gjort plads til en bil, og så kom dronning Margrethe kørende tilbage. Vi jublede, og dronningen blev rørt - igen. Det varede kun et kort øjeblik, og så var den tidligere regent kørt forbi os. Så ventede vi igen.

Pludselig kunne man høre publikum igen - der blev dørene til balkonen åbnet .

Vi var tilpas langt væk til, at det var svært at høre præcist, hvad der blev sagt, men der blev råbt hurra mange gange. Vi stod begge på tåspidserne for at se Kong Frederik den Tiende. Det var et virkelig rørende øjeblik, for selvom vi var langt væk,

kunne vi stadig mærke, hvor følelsesmæssigt ladet han var. Det var svært at høre talen og valgsproget, men nogle fulgte med på TV2 fra deres telefoner og opdaterede os om, hvad der blev sagt, og vigtigst af alt - valgsproget. Der var lidt kaos og rigtig mange mennesker, og det var svært at holde vores plads med fanen helt yderst, for alle var ivrige efter at se den nye regent tæt på. Mens vi ventede på, at kongefamilien skulle køre igen, spurgte mennesker omkring os, hvorfor vi bar fanen, og hvor vi kom fra. Vi fortalte mange, at vi kommer fra foreningen Danmark-Letland, hvilket udløste en række andre spørgsmål omkring Letland og Danmarks Samfundet. Det var nogle gode samtaler, vi havde, og det forkortede ventetiden. Snart kunne vi høre jublen igen, og vi indtog vores positioner - jeg holdte fanen og var klar med udstrakt arm.

Først kom hestene igen, og snart kunne vi se kareten igen. Denne gang med vores nye kongepar - Kong Frederik den Tiende og Dronning Mary. De så guddommelige ud! Derefter fulgte vores nye kronprins med sine søskende i bil. Prinsesse Isabella så ud til at nyde opmærksomheden og vinkede glad til alle. Jublen fulgte med kongefamilien, og således var vores deltagelse i tronskiftet slut. Det var en fantastisk dag, og vi er glade for, at vi kunne opleve det tæt på, samt fortælle til de interesserede om vores forening.

Dita & Kim Schultz

Rite Højskoles årsbrev 2024

Lige nu midt i februar skriver Niels fra Letland, at han er i gang med at rive en gammel masseovn ned, som er bygget i mursten med kamre og kanaler, og som kun skal fyres op en gang, så kan den holde varmen hele dagen. I stedet bliver der sat en brændeovn, som hurtigt varmer op, men den skal passes. Det er svært at få de metalringe og mursten til en ny ovn, så vores mand Janis sidder ude i kulde og sne og renser murstenene, de kan sikkert bruges et andet sted hos ham.

Det var med spænding at Niels og Bent Gammelgaard nåede frem til skolen her i januar. Var der nu sprunget et vandør så det hele flød med vand? Nej, der var tilmed varmet op på skolen, så Bent ikke behøvede at bruge sit el-tæppe som han havde taget med. Agita havde varmet op i flere rum. Agita har fået posten med at kigge efter skolen, efter Ainis, Veltas søn, ikke kunne lade være med at sælge nogle af vores ting, når vi ikke var på skolen. Ainis kommer og hjælper til, når Niels er der, men han har ingen nøgler mere. Desværre kørte Ainis og en ven også lige en tur med Bents bil, som stod i garagen, på

trods af at det kunne koste fængsel, kørekort og bilen, som ville blive sendt til Ukraine, hvis det var blevet opdaget. Så nu er der kommet video op udenfor på skolen, og Niels kan sidde i Danmark og se hjorte der går i sneen!

Nyt i Letland

Der har været præsidentvalg i Letland. Den nye præsident Edgars Rinkevics tiltrådte i juli 2023. Han var tidligere fra 2011 til

2023, udenrigsminister. For os er det usædvanligt, at det er parlamentet, der vælger en præsident og så tilmed en af deres egne.

På forsvarsområdet har regeringen besluttet at genindføre værnepligt for unge mænd efter 10 år uden værnepligt. De fleste værnepligtige skal tjene 11 måneder. Det var en vanskelig politisk beslutning, da mange stadig husker dengang de var tvunget til at tjene i den Røde (sovjetiske) Hær. For at gøre vilkårene mere acceptable, tilbydes rekrutterne en rimelig aflønning.

I de danske dagblade har man kunnet læse, at de lettiske myndigheder er begyndt at fjerne russisk fra lufthavne, togstationer og butikcentre. Et lovforslag om at tage russisk ud af folkeskolens pensum er på trapperne. Fra 1. september skal skoler, der hidtil har undervist på russisk, gradvist gå over til at undervise udelukkende på det officielle sprog - lettisk. Cirka en tredjedel af letterne har russisk som førstesprog, og en hel del flere er i realiteten tosprogede, mens cirka en fjerdedel officielt defineres som etniske russere.

I 1873 for 150 år siden blev den første sangfestival afholdt i Riga. Dengang deltog 1000 sangere. Siden er festivalen vokset. I sommer menes ca. 40.000 sangere og dansere at have medvirket i den 27. lettiske sangfestival og den 17. dansefestival. Festivalen afholdes hvert 4. år og det lykkedes aldrig for sovjetstyret at knuse festivalens ånd. Tilmed brugte man sangen på en uventet måde med "den syngende revolution" i sidste halvdel 1980'erne.

I 2023 mente man at næsten hele Riga var involveret i festivalen. Som noget nyt kunne vi læse at mange havde arbejdet frivilligt. Det er ikke sædvanligt i Letland. Man vil have penge for sit arbejde. Niels og jeg var så heldige at få to billetter af en af sangerne. Så vi oplevede den store aften hvor 13000 korsangere stod på scenen. Det var helt fantastisk. Se video på nettet:

<https://www.arte.tv/de/videos/115742-000-A/lettisches-sing-und-tanzfest-2023/>

Kurser

Kursus i Mosaik med en dag med raku brænding af lerskåle.

I juni startede vi med kurserne. Først var det en uge med animations film. Kurset er for mindre børn og vi har en dygtig underviser Lolita, fra Riga. Børnene er 6-8 år og de er meget interesserede. Den sidste dag kommer forældrene og ser resultatet. Kvindekurset er også altid en succes med mange forskellige workshops. Perlevævning, strikning, kurveflet, cementfigurer, syning samt smykker. Vi plejer at slutte kurset med en ekskursion og i år havde vi et tilbud om, at de kvinder der havde lyst, kunne få en tur med kano på åen. Et par stykker meldte sig. Det er et ungt aktivt par i byen Aknieste som lejer kanoer ud. Så vi var en lille flok som sejlede i kano på Suseja åen, hvor man virkelig fik udfordringer med væltede træer, siv, smukke guldsmede og duft af mynte. Det er vi blevet ret vilde med. Så da vi fik besøg af Niels' børn og børnebørn, det var 10 år siden de sidst havde været på besøg på skolen, kom de også ud at sejle.

Winni Østergaard, dansk bestyrelsesmedlem fra Aarhus, kom i en weekend for at vise sit barnebarn højskolen. Det er altid dejligt, at der kommer danskere til skolen. Vi ser det tydeligt, når letter og danskere er sammen, så giver det inspiration og

Keramik tages op efter brændingen

liv.

Vi skrev sidste år at skolen søgte om økonomiske midler til at lave en dokumentarfilm om skolen. Penge fik vi ikke, men Grete og John, de to ildsjæle, arbejder videre og de besøgte skolen i juli og lavede interviews med folk i området. De regner med at have filmen klar til den 10. august, hvor vi afholder skolens 30års jubilæum.

Vi har haft uger med mosaik og raku kursus, papir kursus, rollespil for store elever, hvor (Anna og David fra Danmark hjalp til) og rollespil for små elever, 2 malekurser og et prinsessekursus for de små piger.

I september kom 8 danskere i et Erasmus+ projekt på besøg i Letland og var 2 dage i Riga, hvor de bemærkede alle de Ukrainske flag overalt og et kæmpebillede af Putin, som et kranie på det medicinske fakultet genbo til Den russiske Ambassade. Gruppen var 3 dage på skolen. De skulle se små iværksætter aktiviteter, grønne bæredygtige projekter og også sociale aktiviteter. Først besøgte vi Alida som sælger cikoriekaffe og har et lille risteri i en container. Hun producerer økologisk kaffeerstatning, der er baseret på egne produkter.

Så havde vi aftale med en biavler med økologiske bier. Det var hos en 80årig mand og hans lidt yngre kone, Monica, som snakkede og hersede med ham og vi andre også! De havde opbygget en bifarm med ca. 200 bifamilier i mange forskellige typer af bihuse. Økologiske fordi der ikke blev sprøjtet på markerne i en radius på 500 meter og det er den distance bier max flyver for at besøge blomster. Skulle en enkelt bi flyve længere lever vi også med det, sagde de. Dernæst besøgte vi et lille mosteri og en stor kofarm.

Soroptimisterne i Avedøre-Hvidovre har gennem flere år doneret støtte til en ung under uddannelse i vores område. Her på billedet er det Esmeralda, hvis mor startede med at gøre rent på skolen og blev syg af kræft og døde da Esmeralda var 10 år. Da Esmeralda startede med at læse på en 4 årig foto uddannelse i Riga, gave soroptimisterne et tilskud til lommepengene i alle 4 år. Esmeralda blev i år færdig med sin uddannelse og har klaret sig, og på billedet står vi sammen med vores mosaiklærer Ilze, som har forvaltet at udbetale et månedligt beløb til Esmeralda.

Vi ansøgte EU om at få den lettiske bestyrelse en tur til Danmark sidste år. Ansøgningen fik points nok, men vi fik alligevel ingen penge, da der var for mange ansøgere. Nu er vi i gang igen for at se, om vi kan få midler til at bestyrelsen kan besøge en dansk højskole, så de ved selvsyn kan få mere forståelse og indsigt i højskoledrift og højskoleånden.

I december havde vi travlt med at sælge sokker på Christia-

Ilze, Esmeralda, Lis og Niels. Esmeralda med sit eksamensbevis.

nia, godt hjulpet af mange frivillige, som heldigvis synes, at det er sjovt at stå i bod og være med til at bygge bod. Vi er glade for deres hjælp og vi har et pænt salg til gavn for både kvinderne der strikker og skolens kurser.

Noget andet er den affolkning som vi mærker i området. Nu her til sommer lukker de den lille skole i Druvas og så skal børnene køres til Viesite. Postkontoret er også lukket, det går ligesom i Danmark, vi bliver udkantsområde mere end vi var til at begynde med.

Rollespil for de store børn på Rite Højskole

I maj 2024 skal vi have besøg af 16 friske danske pensionister i en uge. De skal se Riga og Højskolen. Vi er rigtig glade for, at der er danskere, som vil komme på besøg, for det er på den måde at ånden fra Grundtvig kan fortsætte. Har I lyst til at deltage i skolens 30års jubilæum den 10. august, så ring til os på 40312345. Vi hjælper gerne med fly, transport og overnatning.

Lis Nielsen og Niels Bendix Knudsen

Lillebroderen Eduards.

Eduards Veidenbaums blev født den 3. oktober 1867 i Priekule Pagasts i en landmandsfamilie. Lille Eduards var fire år gammel, da familien flyttede til Murmuiza Kalaci. Her tilbragte han sin barndom, det meste af sin ungdom og de sidste måneder af sit alt for korte liv.

Da Eduards var 5 år gammel plantede hans far 8 egetræer i haven ved Kalaci. Af disse 8 egetræer visnede de 6 efter kortere tid, men 2 egetræer har klaret sig, og de står den dag i dag i haven. Det er moderens egetræ og datteren Karlinas

egetræ. Det siges, at der i dag står 5 egetræer i haven.

Eduards gik først i skole hos faderen, som var meget interesseret i at hans børn skulle få en god skolegang. Eduards tilregnede kundskaber gjorde, at han kom ind på Cecis Menighedsskole i 1878. Efter at have afsluttet eksamen her, fik han gymnasieundervisning, og i januar 1886 kom han ind på Rigas Gymnasiums sidste klasse, og ved årets slutning bestod han.

I 1887 kom han ind på det juridiske fakultet på Terbatas Universitet. Her på universitetet hørte Eduards til de progressive studenter, hvilket var med til, at han sluttede sig til den progressive litterære forening Pipkalonija.

Medens Eduards Veidenbaums studerede på universitetet, var han med til at udgive en artikelserie kaldet Purs, flere af Eduards egne artikler blev også udgivet; blandt andet Sodali-

kuma Vesturiska Attistiba, »Straffelovens historiske udvikling«. Vel for at tjene lidt til studiet arbejdede han en kort tid i byen Rojiena som huslærer. Eduards fuldførte aldrig sine studier, ja en ung intellektuel mands liv slukkede alt alt for tidligt på grund af tuberkulose. Ja, da Eduards levede var tuberkulose en særdeles farlig sygdom, som tog livet af et stort antal mennesker.

I slutningen af det 19. århundrede og i begyndelsen af det 20. århundrede fjernede den lettiske intelligensia sig fra de nationale romantiske ideer og blev begejstret for marxismen. Denne overgang til marxismen kaldtes Jauna Strava, »den nye strømning«, og det er tydeligt at se, at han lod sig præge af russisk og afvesteuropæisk socialisme.

Eduards Veidenbaums forbilleder i litteraturens verden var Heinrich Heine, Horats og den lettiske forfatter Auseklis. Især Heinrich Heine og Horats gjorde et stort indtryk på Eduards Veidenbaums, og derfor gendigtede han værker af dem begge fra tysk og latin. Ja, Eduards Veidenbaums var et sproggeni. Det siges, at han beherskede 10 sprog, dertil kom, at han var en ferm violinspiller.

Eduards Veidenbaums besad i sit korte liv en skaberevne, som gav genlyd i samfundet, og når man ser på hans tragiske livsforløb, må man komme til den erkendelse, at selvom man har et helbredsmæssigt og materielt dårligt liv, kan der gå et geni rundt i et stakkels menneske.

To af Letlands største og mest betydningsfulde personer, er foruden Aspazija, de to unge talentfulde digtere Austra Skujina, som ligesom Eduards Veidenbaums fik et kort liv. Austra Skujina, som skrev ca. 140 digte, tog sit eget liv kun 23 år gammel. Denne unge pige med de smukke øjne manglede kærlighed og forståelse. Ja, lyt til Meitene Kafejnica, så vil man bedre forstå hendes budskab.

Eduards Veidenbaums søgte roen, ensomheden i sit barndomshjem Kalacis have. Ja, her i skyggen mellem æbletræerne sad han ofte i en lille hytte, som han kaldte for sit studere kammer. Der var ingen lys i hytten, så kun gennem døren, når den stod halvåben, kom der lidt lys ind i hytten. I den

primitivt udstyrede hytte stod der blot en seng, et bogskab og et bord. Det siges, at han havde et stofklæde over bordet. På bordet var der hæfter, blækhus og fjer.

Som en meteor på litteraturens, kunstens himmelfunklede dug, sagde digteren Eduards Treimanis-Zvargulis om sin ven Eduards Veidenbaums:

"Eduards Veidenbaums gjorde sit allerbedste for at oplyse om sociale og etiske problemer«, og Treimanis-Zvargulis tilføjer: "Ja, Eduards poesi er fuld af satire og med mange underfundigheder « Ja, hvis man fordyber sig i Veidenbaums poesi, er det tydeligt, at han håner de folk, der hengiver sig til overfladisk livsnydelse. Eduards Veidenbaums materialisme harmonerer fuldt ud med forestillingen om teknologiens determination. Det ses blandt andet i Veidenbaums skrift - Vairak Gaisma, »Mere Lys«. Måske må vi i en sådan determination antage, at belysning har flere funktioner, ja også det præventive.

Eduards Veidenbaums havde i det hele taget et særdeles omfangsrigt virke, således var han både optaget af poesi, naturvidenskab, politik og jura. Et må vi konkludere, nemlig at Veidenbaums ser dybt ind i menneskets natur, og tanker om livets for korte tid er tema for mange af hans tanker, ja forholdet mellem liv og død er noget, som Veidenbaums tænker meget på.

Hvis man tænker på andre digtere, der har haft nogen lighed med Eduards Veidenbaums, må man nævne den estiske digter Juan Liiv, som var tre år ældre end Eduards, altså født i 1864. Juhan Liiv omtales som en betydningsfuld digter i den lettiske litteratur. Han voksede op i Dorpat Regionen, hvor Veidenbaums også havde været. Juhan Liiv døde i en alder af 49 år og var diagnosticeret med skizofreni. Både Liiv og Veidenbaums svømmede mod strømmen, både i deres liv og i deres poesi.

Både Liiv og E. Veidenbaums skrev poesi på en barsk måde, som endnu ikke var accepteret på den tid, de levede. Ja, da de levede, var der ingen, der drømte om, at de ville blive banebrydende poeter i deres lande.

Forskellen mellem Liiv og Eduards Veidenbaums er dog

tydelig, når man ser på de temaer, de to digtere skriver om. Medens Liivs kærlighedspoesi er vendt mod fædrelandet Eesti samt en veninde, så skriver E. Veidenbaums ikke om sit fædreland, men om klassekamp, og om arbejderklassens kamp for bedre forhold.

E. Veidenbaums havde kontakt til en ung kvinde, nemlig Olga Loss, og meget tyder på, at hun var af estisk oprindelse, da der ikke er en lettisk femini numendelse til hendes efternavn. Ingen ved helt præcist, hvilken form for kontakt de havde, dog skrev han flere breve til hende, men man er ikke helt klar over, om hun modtog brevene. Der har muligvis været to kvinder i Veidenbaums liv, thi i byen Rujiena siges det, at der var unge piger, som var vilde med deres gode Eduards.

Eduards var muligvis alt for genert til at dele et øjeblik med en kvinde, og det siges, at han følte sig bedre tilpas, hvis han var med i et selskab. Vel, i nogle af Veidenbaums digte er kvinder kilde til sjov.

»Du er som en stjerne på himlen«. Sådan beskrev en af hans venner ham. Ja, den unge lettiske digter, der skrev revolutionerende digte, som naturligtvis var forbudt dengang. Dog kan man mene, hvad man vil om Eduards Veidenbaums, men mange af hans tekster og beskrivelser bliver ofte integreret i musik. Et par eksempler skal nævnes: "Skyerne, der kommer tilsyne som hvide svaner" og »Mine tanker er dybe."

Karakteristisk for Eduard Veidenbaums var hans briller, som han altid bar. Om han havde en særlig øjensygdom, vides ikke, men meget tyder på, at han var nærsynet, da han bøjede sig tæt hen over de tekster, han skrev.

I vinteren 1891-1892 rejste han fra Cesis til Kalaci. En tur på mere end 3 timer, og da han kun havde en tynd slidt frakke på blev han syg af tuberkulose, og efter 5 måneder dør Eduards Veidenbaums på Kalaci. Ja, et geni på denne jord fik kun 24 år at leve.

De fleste af hans værker blev udgivet efter hans død. I 2017 blev der i anledning af, at det var 150 år siden, at Eduards Veidenbaums blev født, udgivet et møntsæt, hver med en værdi

af 2.5 Euro. På mønternes forside ses nogle svævende skyer. Ligeledes ses tekster som : "Tiem veletos es lidzu talu skriet" «Dem vil jeg løbe langt bort med». På den ene mønt står Eduards og 2.5 Euro. På begge mønters bagside ses spor i sneen, sne, snefnug og kulde. Begge mønter leveres i et smukt luksusskrin. Mønterne er fremstillet i sølv og vægten er 20 gram.

Et stort bidrag til at popularisere E. Veidenbaums poesi står komponisten Juris Kolokovs for, som i 1987 udgav en sangcyklus med titlen: "Septinarpus" Det betyder 7. Det er sange med E. Veidenbaums ord. Denne smukke sangcyklus har været med til, at mange unge mennesker dengang fik øjnene op for digteren Eduards Veidenbaums. I 2008 komponerede Juris Kolakovs en kantate, som fik titlen: »Milestiba vilnot kruti«, Kærligheden bølgeri brystet.

I 2018 begyndte forlaget Dienas Gramata, Dagens Bog, med et nyt lettisk litteraturprojekt; nemlig Es Esmu, »Jeg Er«. I en ny serie findes 26 nye arbejder; 13 romaner og 13 monografier om lettiske litteraturklassikere. Til disse romaner og monografier skal nævnes følgende forfattere. Ilze Janzone, Inga Gaile, Inga Abele, Andris Zeibots og Arno Jundze.

Sidstnævnte Arno Jundze havde et stort ønske, nemlig at skrive om Eduards Veidenbergs. I det øjeblik Arno Jundze begyndte at skrive, sagde han til sin kone, at der sikkert ikke findes mange oplysninger om Eduard Veidenbaums, og Jundze tænkte at det nok var en ide at tage ud til Veidenbaums Minde-museum Kalaci. Det var en god ide, og det kom der en bog ud af; nemlig: "Es nemirsu nekad" . »Jeg vil aldrig dø«.

Den 25. november 2023 modtog Arno Jundze Veidenbaums Litteraturpris. Overrækkelsen af E. Veidenbaums litteraturpris foregik i Liepas Kulturhus. Det er ansatte ved

Veidenbaums Mindemuseum, der har offentliggjort denne oplysning. Eduards Veidenbaums Litteraturpris bliver uddelt hvert andet år, og formålet er at stimulere forståelsen for livet på landet og naturligvis at oplyse om Eduard Veidenbaums og hans poesi og tanker.

Prisen, som Arno Jundze modtog blev tildelt for hans værdifulde skønlitterære arbejde. I bogen, som Arno Jundze skrev i 2022 får læseren et godt indblik i Veidenbaums alt for korte liv. Det fortælles, at Arno Jundze har lagt vægt på at beskrive Eduards Veidenbaums sidste tid på Kalaci.

I samarbejde med Liepaja Musikorkester arrangerede sangeren Ralfs Eilands i 2021 et kulturuddannelsesprogram kaldet "Latvijas Skolas Soma", «Letlands Skoletaske», hvori der indgik en musikalsk selvbiografi med titlen: "No Veidenbauma nekad neaizbegsi". »Jeg vil aldrig flygte væk fra Veidenbaums«.

I 2017 udgav det lettiske postvæsen, Latvijas Pasts, et frimærke med motiv af Eduards Veidenbaums. Frimærkets værdi er 0.57 Euro.

Mindesmærket for Eduards Veidenbaums blev afsløret i 1967 på Liepas Kirkegård for at mindes hundredåret for hans fødsel.

E. Veidenbaums Mindemuseum i Kalaci

Mindesmærket er skabt af billedhuggeren Inta Kamara og arkitekten Gunars Lasis-Grinbergs. Mindesmærket er lavet af brudstykker fra en klint. Her hviler Eduards Veidenbaums, forældrene, broderen Karlis, Karline, Biruta og hendes søn Janis.

Eduards Veidenbauma Memorial Muzejs Kalaci ligger i Liepa Pagasts (landkommune), som er en af landkommunerne i Cecis Regionen. Museets hovedrolle er at skabe, bevare og offentliggøre materialer om digteren Eduards Veidenbaums. På museet kan man se udstillingsgenstande, der har tilhørt digteren. På museet kan den besøgende besigtige dobbeltladen og udstillingssalen, hvor der ses et bredt udsnit af ting, der knytter sig til Kalaci. Der ses også flere landbrugsredskaber fra det 19. ende og 20. ende århundrede. I museumshaven ses en mindesten for Eduards Veidenbaums og de egetræer, som Eduards Veidenbaums far plantede. I museumshaven findes et hyggeligt picnicområde med borde, bænke og et bålsted. På museets område og i dets stuer og rum er det muligt at arrangere familieselskaber og andre sammenkomster efter aftale med museets ansatte. Det skal tilføjes, at museet også arrangerer guidede ture i nærområdet.

I 2022 gennemgik museet betydelige ændringer med det mål, at museet fremover kan fungere som et sted, hvor man kan udforske sin personlige mentale sundhed og lære at opbygge relationer til andre.

I 2023 blev der afholdt et projekt i Eduards Veidenbaums ånd; nemlig »Vairak Gaisma«, »Mere Lys«. Museet skriver den 29. december 2023: "Museet har altid været et kultursted, hvor folk mødes for at nyde og deles om kunst, litteratur, musik, teater«; også i år har der været mange spændende begivenheder på museet, blandt andet den såkaldte Muzeja Nakts, som lægger museet i mørke og efter sigende så toner frem i nye farvenuancer.

Museet er åbent fra den 15. maj til den 15. oktober. Ansatte ved museet har oplyst at 2023 har været et godt år for museet med ca. 3.000 besøgende.

E. Veidenbaums Poesi.

*Der bor mange ærlige mennesker på jorden,
de arbejder som myrer og samler omhyggeligt,
de forbander øl og samler indtil sand dækker dem.
Der bor mange fornuftige mennesker på jorden,
de tørster efter fortjeneste, og de har stive
manchetter om halsen, og i verdens trængsel
går de som chefer.*

Som hvide svaner

*Som hvide svaner flyverskyerne afsted,
med dem vil jeg gerne flyve afsted
til et land helt uden vintre,
hvor roser blomster og aldrig visner,
hvorfor tørster mit hjerte efter lykke?
Kast dit håb i gravens mørke,
Du vil aldrig slentre afsted
på disse solrige steder.
I en tårevædet sump bor vi
og slider og slæber,
hvor hammeren og øksen buldrer.
Mere mad! -mere brød!
Ja, mange brokker sig, men
de stærke træder på de
føjelige, indtil de helt
knækker sammen, og
der flyder blod og sved
nok til en sø.*

Kilder:

E. Veidenbauma Memorial Muzejs, Kalaci.
Borgere i Liepa.
volkova.l. Eduards Veidenbaums,
problemas, risinajumi.
Riga, Liesma.

Olav Ernstsén.

De bedste hilsener til bestyrelsen for Foreningen Danmark-Letland og til de ansatte på Letlands Ambassade i København.

Turaidas rose. Tragedien i Gūtmaņa ala

af Per Nielsen

Indgang til gutmana Ala, foto Per Nielsen

Halvejs mellem byerne Turaida og Sigulda, knap 1 km sydvest for slottet i Turaida, ligger sandstengrotten Gūtmaņa ala – den største grotte i hele Baltikum. Gūtmaņa ala blev dannet i den gulrøde devon-sandstensklipe for mere end 10.000 år siden, hvor vores seneste istid gik ind i den afsluttende fase og smeltevand eroderede klippen. Sin nuværende form fik grotten for ca. 2.000 år siden, mener Ojārs Āboltiņš¹, professor i geologi ved Letlands universitet. Et gammelt sagn fortæller, at i meget gamle dage var der en stor kæmpe, som gik rundt og bar på

sten. Engang havde han fået fat i en meget stor og tung sten, men den smuttede fra ham og borede sig dybt ned i jorden. Kæmpen asede og masede med stenen for at få den op igen, med det resultat at jorden fløj op omkring ham og landede i en stor bunke. Til sidst, trods kæmpens anstrengelser, knækkede stenen i to dele og bunken af jord væltede ned over den. Sådan blev Gūtmaņa ala til².

De første præcise opmålinger af grotten blev udført i 1972 af den lettiske forsker, Guntis Eniņš. Ifølge hans beregninger er grottens rumfang 500 m³, gulvarealet er 170 m², og længden

¹ <https://www.senvietas.lv/gutmana-ala-ar-avotu/>

² Latvijas Folkloras krātuve (LFK) 884, 5911. Eks. Rasma Šteinerte, Bērzmuižas pmsk., 1936.

er 18,8 m. Ved indgangen er grotten 10 m høj og 10,6 m bred, mens den hurtigt bliver mere og mere snæver, jo længere man kommer ind.

Inde i grotten springer en underjordiske kilde, hvis vand gennem flere årtusinder med større eller mindre kraft har

strømmet ud fra grottens indre og videre ud i

Gauja-floden – med cirka 150.000 liter om dagen.

Den baltertyske naturforsker, Jacob Benjamin Fischer (1731-1793, elev af den svenske botaniker Carl von Linné) var den første, som i 1778 gav en omfattende beskrivelse af grotten i sit værk "Versuch einer Naturgeschichte von Livland". I den anden udgave af værket fra 1791 beskrev Fischer bl.a., at de lokale bønder brugte kildevandet til behandling af sygdomme. De lokale mente, at grotten var et helligt sted og kildevandet derfor havde helbredende kræfter. En lokal legende fortæller, at i meget gamle dage boede der i grotten en klog og god mand, som helbredte folk med kildens vand. Hulens nuværende navn kommer fra det baltertyske "gut Mann", der frit oversat betyder "den gode mand", altså den gode mands hule. Det er Jacob Benjamin Fischer, der første gang omtalte grotten med det navn, som vi kender i dag, "Ved Turaida er der en hule i sandstensklippen som kaldes den gode mand"¹. I tidligere skrifter er grotten enten omtalt som hulen ved Krimulda eller hulen ved Turaida.

I en anden legende om kildens oprindelse hedder det, at den gauja-liviske² høvding Ringalds drog ud i krig. Han måtte

¹ Fischer 1791, s. 741. Fischer var den første, der angav grottens dimensioner.

Men Fischers opmålinger er af gode grunde ikke så præcise som dem Guntis Eniņš foretog i 1972.

² Liverne var et folk, der boede i det baltiske område, men som nu stort set er forsvundet. Liverne nævnes første gang i Nestorkrønikken, der er fra omkring år

Kilden i Gutmana. Foto Per Nielsen

Tegning af J. C. Brotze 1794
Kilde Wikipedia

efterlade sin unge smukke kone derhjemme; men inden han drog af sted, bad han indtrængende hustruen om at være ham tro og vente på, at han kom tilbage. Krigen trak ud og konen ventede, ventede og ventede. Til sidste kunne hun ikke holde ud at vente længere og tog et sidespring. Da Ringalds endelig kom tilbage, fortrød konen bittert sin lille udenomsaffære og tryglede om tilgivelse. Men Ringalds var en hård hund og ville ikke høre på hendes søforklaring. Som straf for hendes utroskab begravede

han konen levende. Hun angrer stadig den dag i dag og græder sine fortvivlede tårer, som løber ud i kilden i Gūtmaņa ala¹.

I 1794 beskriver den baltertyske etnograf, Johann Christoph Brotze (1742-1823)², at lokalbefolkningen troede, at grotten var bolig for en venligsindet gud og derfor ofrede de mønter og tøjstykker, som om foråret blev efterladt ved kilden, når de hentede vand inde i grotten. Ifølge Jacob Benjamin Fischer var denne praksis dog allerede ved at aftage i slutningen af 1700-tallet.

I 1922 var den aldrende lettiske folkemindforsker og folkeviseindsamler, Krišjānis Barons (1835-1923), af letterne 1113 e.Kr. Liverne talte et finsk-ugriske sprog og boede langs østsiden af Riga Bugt, fra floden Daugava og langs Gaujafloden mod nord til det estiske område, og desuden i det nordlige Kurland. Liverne blev i løbet af 1900-tallet assimileret i den lettiske befolkning. Den sidste person, der havde livisk som modersmål, døde i 2013.

¹ Latviešu folkloras krātuve (LFK) 1860, 2619. Anna Ívena Sigulda, 47 år; ex. JA Jansons, LFK 4. zin. exp., 1950.; Sandis Laime, 2009

² Det er også Johann Christoph Brotze, der har lavet de ældste kendte tegninger af Gūtmaņa ala, tre tegninger fra 1794.

kaldet »Dainu tēvs« – Dainas-faderen, på et længere ophold i Turaida. Det siges, at hver morgen gik Krišjānis Barons hen til Gūtmaņa ala for at fylde sin kande med kildevand. Der er en lokal tradition for at bruge kildevandet til ølbrygning. Man kaldte denne øl for Bura alus. Ifølge Guntis Eniņš skulle »bura« være et gammelt livisk ord for en healer, troldmand eller shaman. Ordet skulle i så fald gå helt tilbage til den oprindelige Gauja-liviske befolkning, som beboede området i den tidlige middelalder. På lettisk hedder en troldmand »burvis«.

I 1930'erne, under Letlands første selvstændighedsperiode, hvor nationalfølelsen var særlig stærk, forsøgte man at omskrive grottens navn til lettisk: "Labvīra ala". Men det navn er aldrig rigtig slået igennem.

Gūtmaņa ala har givetvis i de tidligste tider været et kultsted. Men da der ikke er foretaget egentlige arkæologiske undersøgelser på stedet, forbliver det et kvalificeret gæt.

Grotten har siden 1967 været fredet og er på Letlands liste over kulturhistoriske monumenter af særlig betydning.

Kildens jernholdige vand regnes den dag i dag for at have helbredende egenskaber.

Gūtmaņa ala har en central placering i Gauja National Park, midt i det kuperede og naturskønne område, der kaldes det

livlandske Schweiz. Grotten Postkort ca 1930

er sandsynligvis den ældste turistattraktion i Letland. Hvert år besøges den af tusindvis af turister. Uvist af hvilke årsager var besøgstallet rekordhøjt i Sovjettiden, hvor det i starten på 1980'erne toppede med over en million besøgende i området årligt¹. Men man skal huske at tage sovjettidens statistiske oplysninger med et gran salt. Lige siden middelalderen har gæsterne i grotten ridset deres navne ind i grottevægens bløde sandsten. Navne på baroner

¹ I Skudra: *Sigulda*, s. 5.

og adelsmænd kan stadig ses på grottens vægge. Særlige håndværksmestre, der blot ventede på de velhavende besøgende, stod klar ved grotten med stiger og værktøj. Navne, våbenskjolde og årstal blev indgraveret mod betaling. Det ældste indridsede navn, som endnu kan tydes, er tilbage fra 1600-tallet: ANNA MAGDALENA Von TIESENHAVSEN ANNO 1677. I tidlige beskrivelser af grottens indskrifter nævnes årstal, der går helt tilbage til 1564. Den første skriftlige omtale af grotten er på tysk og fra 1774. Først i 1869 kom den første skriftlige information om Gūtmaņa ala på lettisk. Foruden en beskrivelse af stedet nævnes også de mange indskrifter inde i grotten: »I nogle af de mosbevoksede klippevægge af rød sandsten er der indridset ord og årstal, de ældste skrifter går tilbage til 1666. Blandt disse nye indskrifter, på venstre side lige indenfor fanger den besøgendes øje et indgraveret H (russisk = N) med følgende tilføjelse: "Ruslands tronarving den 3. aug. 1860.« ...¹ Den russisk zar Nikolaj I har altså været på besøg i Gūtmaņa ala. I dag er det strengt forbudt at ridse sit navn ind i grottens bløde sandsten.

Fredag den 6. august 1620 dannede Gūtmaņa ala rammen om en tragisk mordsag. Først en forhistorie. I foråret 1601 under den polsk-svenske krig (som varede fra 1600 til 1629) stod et voldsomt slag ved slottet i Turaida². Som i al krig gik det også hårdt ud over civilbefolkningen. Efter slaget gik Greif, skriveren ved slottet i Turaida, rundt på egnen for at søge efter overlevende og hjælpe de sårede. Ved liget af en kvinde, som han ikke kendte, fandt han et barn, udhungret men stadig i live, en kun få måneder gammel pige. Greif tog den lille pige med hjem og opfostrede hende i sin

¹ "Baltijas Vēstnesis", den 13. august 1869. Der er sandsynligvis tale om en fejllæsning af årstallet. Zar Nikolaj d. I dør i 1855 og zar Nikolaj d. II bliver først født i 1868.

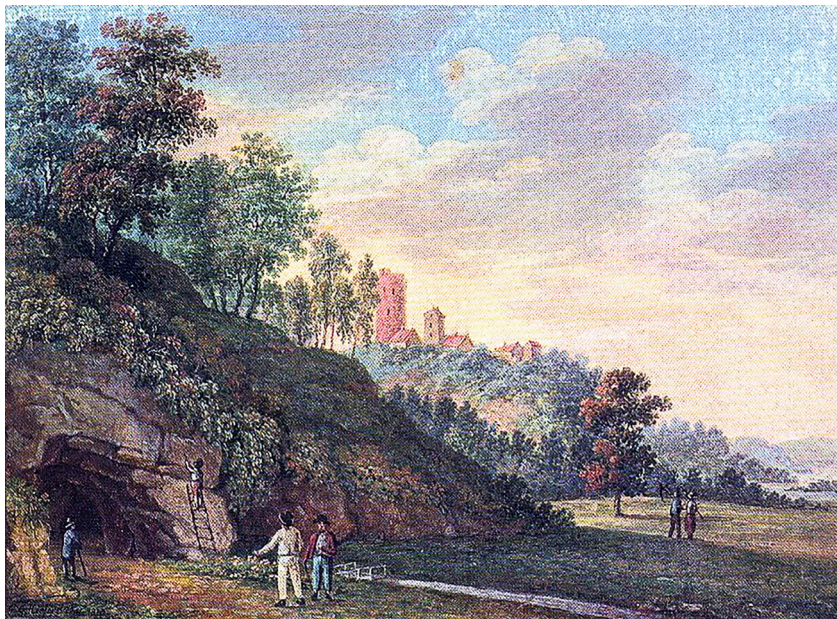
² Sovjetlettske beskrivelser fra 1980'erne (I Skudra: *Sigulda*, s. 7) oplyser, at Greif fandt Maija som spædbarn i Slakteru grava (Slagterkløften) nær Turaida, hvor der havde stået et stort slag mellem svenske og polske styrker i foråret 1601. Men i den oprindelige kilde nævnes intet om, hvor barnet blev fundet.

familie, som var det hans egen datter. Da Greif ikke vidste, om pigen var døbt, lod han hende døbe i den kristne tro. Dåben skete i maj, derfor kom pigen til at hedde Maija. Den lille Maija voksede op og blev smukkere og smukkere som årene gik. Den unge teenagepige havde mange beundrere; men hun var forelsket i Viktor Heil, gartneren ved slottet i Sigulda, som lå på den modsatte bred af Gauja-floden – og han var forelsket i hende. De blev trolovede, og deres bryllup var bestemt til at skulle stå på Skt. Mikkels dag, den 29. september. Mens de ventede på at dagen skulle oprinde, mødtes de to unge elskende hver sommeraften i Gūtmaņa ala, som lå halvvejs mellem Sigulda og Turaida. Om formiddagen fredag den 6. august 1620 fik Maija en besked fra Viktor Heil, hvor han bad hende om samme dag at komme til Gūtmaņa ala lige over middag. Han var forhindret i at møde hende om aftenen som ellers aftalt, men han havde noget vigtigt at fortælle. Sammen med den lille 8-årige Lenta, datter af hendes adoptivfar, gik Maija hen til Gūtmaņa ala for at møde sin kommende ægtemand. De kom ikke tilbage.

Om aftenen kom gartneren Viktor Heil fuldstændig fortvivlet løbende til Turaida og råbte, at hans elskede Maija lå myrdet i Gūtmaņa ala. Folk skyndte sig hen til grotten. Ganske rigtigt, her lå liget af den unge kvinde, med sønderrevne klæder og et blodigt sår på halsen. Det var tydeligt, at hun havde kæmpet for sit liv. Lenta var forsvundet, og den gamle Greif søgte forgæves efter den lille pige hele natten. Samme aften blev mordet anmeldt. Landsdommeren ankom til slottet i Turaida allerede næste morgen. Der blev foretaget en undersøgelse på mordstedet for at fastslå, hvad der var sket. Ved siden af Gūtmaņa ala, i en mindre grotte, som i dag kaldes Viktors grotte¹, fandt man en økse gemt i sandet. Mistanken faldt på den stakkels gartner, fordi lokale folk mente, at det var hans økse. Viktor blev anholdt og anklaget for mordet. Retssagen blev holdt på Turaida slot. Viktor til-

¹ Sagnet fortæller, at Viktor havde gravet stedet ud, for at hans elskede kunne sidde i ly og se mod Sigulda, når hun ventede på, at han skulle nå frem til deres stævnemøder.

stod, at det var hans økse. Han måtte have tabt den, da han var i grotten den famøse fredag aften. Men han nægtede, at det var ham, der havde myrdet Maija. Retten nåede frem til, at Viktor, som ellers var kendt for at være et ærligt og retskaffent menneske, måtte være morderen. Han blev dømt til døden. I sidste øjeblik blandede slotsforvalteren Schildhelm sig i sagen. Han havde ellers været sengeliggende under hele forløbet, fordi han kort forinden havde brækket det ene ben

Maleri af G.G. Kizerick ca. 1813, kilde Wikipedia

under en uheldig jagt. Slotsforvalteren bad indtrængende dommeren om at se nærmere på to polske desertører, Adam Jakubowski og Peter Skudritis, der har tjent hos ham på slottet i to år, men som begge var kendt for at være nogle liderlige og fordrukne døgenigte.

Jakubowski var ikke at finde, men det lykkedes at få fat i Skudritis. Han var meget brødebetyngt og kunne fortælle retten, hvad der virkelig var foregået. Sagen var, at Jakubowski havde forelsket sig i Maija og ville gifte sig med hende. Han havde kort forinden bekendt sine følelser for Maija, men

pigen afviste ham med den begrundelse, at hun havde lovet sig bort til en anden. Det gjorde Jakubowski rasende, og han udtænkte en plan for, hvordan han kunne tage Maija med magt. Jakubowski sendte Skudritis hen til Maija under påskud af at skulle overbringe besked fra Viktor om, at hun skulle møde ham det sædvanlige sted, men ikke på det sædvanlige tidspunkt. Det hed sig i beskeden, at Viktor var forhindret i at komme om aftenen som aftalt. Derfor var de to nødt til at mødes ved middagstid i stedet, og det var vigtigt. Maija gik hen til grotten. Med sig havde hun den 8-årige Lenta.

Da Maija kom ind i Gütmana ala og så Skudritis og Jakubowski, forstod hun, at det er en fælde. Mændene greb hende, holdt hende fast og forsøgte at flå tøjet af hende. Hun kæmpede for sit liv fast besluttet på, at hun hellere ville dø, end opleve det, der er værre end døden. Hurtigt udtænkte hun en plan. Dengang troede mange stadig på trolddom og magi. Om halsen bar Maija et smukt rødt silkesjal med guldbroderier, som hun havde fået af Viktor. Hun sagde til Jakubowski, at sjalet havde en særlig magisk kraft. Den, som bar det, var usårlig over for sværdhug. Han måtte få sjalet, hvis de lod hende gå. Jakubowski var skeptisk. Men Maija må have lydt overbevisende. Hun bad ham efterprøve det, mens hun havde sjalet om halsen. Jakubowski tøvede, men så huggede han til mod hendes hals med sin sabel. Pigen faldt død om for hans fødder. Jakubowski blev rædselslagen over sin gerning, kastede sablen fra sig og flygtede ud i skoven, hvor han senere hængte sig i et træ.

Skudritis var det eneste vidne til drabet. I et vist omfang var han også medvirkende til forbrydelsen. Der står intet i retsprotokollen om, at der blev foretaget afhøring af den 8-årige Lenta. Måske har dommeren ikke anset det for relevant. Det kan være, at pigen ikke havde overværet selve drabet. Skudritis nævner, at da overfaldet skete, hørte han et skrig bag sig, som sandsynligvis kom fra den lille Lenta. Hun flygtede ud af grotten og løb til Krimulda. Her blev hun fundet i en tilstand af chok, og kunne ikke fortælle, hvad der var sket, hvem hun var eller hvor hun kom fra. Efter noget tid kom

hun til sig selv og blev bragt tilbage til sin familie i Turaida. Den 15. december 1620 blev Viktor Hail blev frikendt. Hans elskede Maija var blevet begravet på kirkegården i Turaida. Viktor satte et kors på graven, tog en håndfuld jord fra stedet og rejste tilbage til Württemberg, hvor han kom fra. Jakubowskis lig var blevet kastet i en mose. Mordere begravede man ikke på kirkegården. Skudritis sad fire måneder i fængsel. Men fordi han var småt begavet – i retsprotokollen beskrives Skudritis som en tumpe – og hans handlinger havde været styret af Jakubowski, valgte man ikke at straffe ham yderligere. I stedet blev han eskorteret til den polsk-litauiske grænse og overgivet til myndighederne der.

Det er historien om en mordsag, som et par århundrede senere blev omskrevet til det berømte lettiske kærlighedsdrama: Turaidas Rose.

Men hvor kommer historien fra og hvordan hænger det sammen?

Da slottet i Riga skulle renoveres midt i 1800-tallet, fandt man i slottets kældre en samling gamle retsprotokoller fra domstolen i Vidzeme. Den baltertyske jurist Magnus Johann von Wolffeldt (1791 – 1856), gav sig til at studere protokollerne og brugte materialet til en afhandling om tidligere tiders straffelovsforfatning i de baltiske områder. Værket blev udgivet i 1844 med titlen: »Mittheilungen aus dem Strafrecht und dem Strafprocess in Livland, Ehstland und Kurland durch actenmäßige Darstellung merkwürdiger Verbrechen und geführter Untersuchungen, mit Voraussetzung einer Abhandlung über die Strafrechtsverfassung.« De sager og dokumenter, som han refererer til i sit værk, enten opsummerer eller genfortæller von Wolffeldt. I afhandlingens bind II omtaler von Wolffeldt mordet i Gūtmaņa ala under overskriften »Das Mädchen May aus T«¹. De originale dokumenter er desværre siden forsvundet. Vi har derfor kun von Wolffeldts referat af sagen. Men det synes hævet over enhver tvivl, at der er sket et drab på en kvinde i Gūtmaņa ala den 6. august 1620.

¹ T står for Treiden, som er det tyske navn for Turaida.

Selv om von Wolffeldts afhandling beskriver bunkevis af retssager fra det baltiske område i 1600-tallet, var det sagen om mordet på jomfru Maija, der fangede folks opmærksomhed. Måske

Litografi af Louis Hötlinger 1860

fordi Maija, i modsætning til den liviske høvding Ringalds' troløse hustru, valgte at gå i døden for at bevare sin dyd. Det talte til digternes fantasi og tidens romantiske forestillinger. Den baltertyske digter Adelbert Cammerer (1786–1848) lod sig hurtigt inspirere til et 100 sider langt romantisk digt "Die Jungfrau von Treiden. Ein historisch-romantisches Gemälde aus der Vorzeit Livlands", som udkom i 1848 og fik stor opmærksomhed.

Den lettiske digter Juris Georgs Dauge (1835-1910) blev også optaget af den grusomme historie og skrev fortællingen "Turaidas jumprava. Stāstiņš no Vidzemes veciem laikiem" (Turaidas jomfru. En fortælling fra Vidzeme i gamle dage), der udkom i 1857. Det var første gang, at beretningen om Maijas grusomme skæbne udkom på lettisk. Bogen blev en bestseller og de følgende år genudgivet mere end 20 gange.

Et lettisk kærlighedsdrama på højde med Romeo og Julie, havde set dagens lys! Det udløste nærmest en kædereaktion i kreative kredse i det lettiske kulturliv.

Næsten samtidig, ca. 1860, lod den lettiske digter Jānis Ruģēns (1817-1876) sig inspirere af tragedien og skriver digtet "Kad aiziesi uz Turaidi" (Når du kommer til Turaida). I 1890 udgav den lettiske digter Ernsts Dinsbergis (1816-1902) det episke digt "Maijas Roze".

I 1892 omsatte Teodors Hāns (1862-1897) dramaet til et teaterstykke: »Turaidas Roze«.

Et kunstnerisk højdepunkt blev nået, da den lettiske nationalskjald, Jānis Rainis (1865-1929), i 1927 brugte fortællingen om Maija i sit drama "Mīla stiprāka par nāvi", (Kærlighed er stærkere end døden). Stykket gjorde legenden så populær, at folk begyndte at lægge blomster i Gūtmaņa ala.

Den lettisk komponist Emilis Melngailis (1874 -1954), skrev balletten "Maija (Turaidas roze)" i 1926. Herefter holdt Turaidas rose-temaet en lang pause.

Først i 1966 skrev komponisten Jānis Kēpiņis (1908-1989) balletten "Turaidas Roze".

Imants Krenbergs (1930-2005) lavede 10 år senere, i 1976, filmen "Zobena ēnā" (I skyggen af sværdet), som tager den gamle sag op igen.

I 2000 kom operaen »No rozēs un asinīm« (Af rose og blod) med musik af Zigmars Liepiņš og libretto af Kaspars Dimiters. Det seneste værk om mordet i grotten er mig bekendt bogen *Leģenda par Maiju – Turaidas rozi* (Legenden om Maija – Turaidas rose). I bogens kolofon nævnes det, at teksten er en sammenfatning af materiale fra museet i Turaida. Men det fremgår ikke, hvem der har formuleret teksten. Bogen er oversat og kan læses i både tyske, engelske og russiske udgaver. Det er sikkert ikke det sidste værk om Turaidas rose og hendes kranke skæbne. Tilnavnet Turaidas rose er for øvrigt noget, digterne har fundet på. Von Wolffeldt nævner kun, at den myrdede pige hed Maija.

Helt tilbage i 1600- og 1700-tallet har de lokale fortalt folk på gennemrejse historien om det forfærdelige mord, der var sket i grotten. Sigøjnerne har sikkert også været forbi Gūtmaņa ala. I hvert fald har de en legende, der har fælles træk med fortællingen om Maija, men alligevel afviger en del.

I sigøjnernes legende, som blev nedskrevet i 1937, handler det om en konge, der klogeligt tog sin hustru med, da han drog i krig. Hustruen var gravid og fødte et pigebarn. Under et slag kort efter blev begge forældre dræbt, men en skolemester fandt barnet i live, tog det til sig og kaldte pigen for Maija Rose, fordi hun var født i maj. Da pigen var 15 år, kom en prins, som hedder Feliksos, forbi og friede til hende. Senere

drog Maija Rose af sted for at mødes med sin prins, men undervejs blev hun overfaldet af en røver og ført langt ind i en mørk og øde skov, hvor røveren overlod hende til skæbnen. Her levede hun alene som et vildt dyr i trætoppene i tre år. En dag kom der pludselig jægere i skoven og hun forsøgte at flygte. Men den ene jæger opdagede hende og råbte: Vent Maija Rose! Det er mig, Feliksos. Hun stoppede og svarede: Hvis du er Feliksos, min elskede, så tag mig med! Det gjorde prinsen. De holdt bryllup på slottet og hele verden var inviteret med til gildet. Røveren, der i sin tid havde bortført Maija Rose, kom også til festen. Røveren blev genkendt og prinsen lod ham pågribe. Røveren blev hængt i galgen og hans lig brændt. Maija Rose og Feliksos levede lykkeligt sammen – og hvis de ikke er døde, lever de endnu¹. Se, det var en anden historie.

Legenden om Maija, Turaidas rose, lever stadig i bedste velgående. Alle turistguider i Gūtmaņa ala og hver eneste turistbrochure fra området fortæller historien, og turisterne

Turaidas Roses grav. Foto Per Nielsen

opfordres til også at besøge Maijas grav. Jo, Maija ligger begravet på Turaida Baznīckalna-kirkegården, hvor lokale beboere blev begravet fra det 13. århundrede og frem til 1772, hvor kejserinde Katarina 2. af Rusland per dekret nedlagde kirkegården. Von Wohlfelt skriver: "... den unge Maija, som blev dræbt af en fremmed, blev begravet med ære og ifølge kristen tradition på venstre side af den nye kirke, og hendes

sørgende elsker satte selv et æreskors (ein Ehrenkreutz) på

¹ Paul Ariste: "The Latvian Legend of May Rose." Se litteraturlisten.

graven." Denne første skriftlige kilde fra 1848 nævner ikke noget om, at Viktor også skulle have plantet et lindetræ på sin elskedes grav.

Ikke desto mindre er det blevet fortællingen om det lindetræ, der vokser på den grav, der som den eneste er tilbage på den gamle kirkegård og som skulle være Majjas grav.

I 1922 sørgede Ernestīne Poruka, enken efter den lettiske forfatter Jānis Poruks (1871-1911), for opførelsen af det nuværende mindesmærke ved det gamle træ. Det fortælles, at ved siden af lindetræet har der engang stået et marmorkors med indskriften: »Mīla stiprāka par nāvi», (Kærlighed er stærkere end døden).

En hvid marmorplade lavet af billedhuggeren Teodoras Zaļkalnas med inskriptionen "Še dus Turaidas Roze" (Her hviler Turaidas rose) blev opsat den 7. september 1932.

I forbindelse med arkæologiske udgravninger ved den gamle kirkegård fra 1968 til 1971 blev Turaidas Roses grav restaureret. Men siden 1975, hvor man senest udskiftede mindepladen på graven, har stedet stort set ikke ændret karakter.

Længe har det været almindelig skik blandt de nygifte på egnen, at de lægger blomster på Majjas grav i et forfængeligt håb om, at de i deres ægteskab må opleve den samme stærke kærlighed og troskab, som der var mellem Maija og Viktor.

Det var fortællingen om Gūtmaņa ala og et grusomt mord begået i Letlands største grotte, en lettisk kærlighedstragedie – i stil med det østrig-ungarske Mayerling-drama og den sørgelige dansk-svenske kærlighedshistorie om Sixten Sparre og Elvira Madigan – som der er blevet digtet videre på i knap 200 år.

Litteratur:

Paul Ariste: "The Latvian Legend of May Rose." Journal of the Gypsy Lore Society, 3. serie, Vol. 40, bind. 3–4 (juli–oktober 1961), s. 101–102

Adelbert Cammerer: *Die Jungfrau von Treiden*. Rīga 1848.

Kan læses som e-bog: <https://www.gutenberg.org/files/21680/21680-h/21680-h.htm>

Juris Georgs Dauge: "Turaidas jumprava" Rīga 1857.

Kan læses digitaliseret: <https://dom.lndb.lv/data/obj/38126.html>

Guntis Eniņš: *Nezināmā Latvija* 2015. Forlaget Lauku Avīze, Rīga 2015.

Jacob Benjamin Fischer: *Versuch einer Naturgeschichte von Livland*. II udgave, Königsberg 1791.

Kan også læses som e-bog på: https://books.google.ec/books?id=h5A5AAAACAAJ&printsec=frontcover&hl=da&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Anna Jurkāne (red.): *The Historical centre of Turaida*. Turaida Museum 2012.

Imants Krenbergs: "Zobena ēnā" (= I skyggen af sværdet), lettisk film

Filmen ligger på Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=F-LB32Eh9qQ>

"The Legend of Maija, the Rose of Turaida". Oversat til engelsk af Sniedze Ruņģe; illustreret af Jānis Anmanis. Forlaget Mantojums" Rīga, 2001.

I. Skudra: *Sigulda*. Forlaget Avots 1982.

Magnus von Wolffeldt: *Mittheilungen aus dem Strafrecht und dem Strafprocess in Livland, Ehstland und Kurland durch actenmäßige Darstellung merkwürdiger Verbrechen und geführter Untersuchungen, mit Voraussetzung einer Abhandlung über die Strafrechtsverfassung*. Jelgava 1848. Bind II, s. 210 -222.

Kan læses som e-bog: https://books.google.dk/books/about/Mittheilungen_aus_dem_Strafrecht_und_dem.html?id=BkoeAQAAAMAAJ&redir_esc=y

Nyheder fra LIAA

Flere nye lettiske dokumentarfilm med engelske undertekster er klar til at blive set online Fra Eng.LSM.lv Latvias kods.

De seneste fem film er en del af den meget roste 'Latvian code' (Latvijas kods)-serie fra lettisk fjernsyn.

Du kan bladere i hele dokumentarsamlingen 'Latvian Code' her: <https://replay.lsm.lv/lv/raidijums/1312/latvijas-kods>

Vi på redaktionen af bladet har udvalgt smagsprøver:

Umbra

[»Vildt barn«. Filmen "Umbra" viser kunstneriske processer i Drustu-skovene](#)

I den nordlige del af Letland, i Drustos, er der "Savvaļa", et sted, hvor kunst og utæmmet natur mødes. Her voksede den unge kunstner Katrina op, for hvem skoven er et sted for det at finde vej, for ikke at fare vild. "Umbra" er en

poetisk dokumentation af det udendørs kunstrum skabt af maleren Andras Egliš og hans medarbejdere gennem Katrīnas personlige oplevelse og den viser en malers verden. Det er en fortælling om et fællesskab af kunstnere og deres kreative hverdag – fuld af både glæde og tvivl.

Letland, 2023. Instruktør: Aleksejs Beļeckis.

Det er bedre ikke at tegne!

[Letlands graffiti-bedstefædre leger med loven](#)

["Bedre ikke at tegne!"](#)

Årtiers hærværk, som det ses på de smuldrende kulturelle lag

af maling på bymurene, og en forbipasserende, der sætter en sidste kommentar til disse ulovlige rester af kreativitet med spørgsmålet – hvorfor? Historisk set den første offentlige tale for bedstefædre til lettisk graffiti, brudstykker, ud klip og vidnesbyrd om frækhed fra personlige arkivmaterialer indsamlet af foreningen TDV i mere end 20 år, som fortæller om malingen, der er efterladt på væggene i Riga og andre lande, og dens betydning. Et personligt indblik i foreningens medlemmers holdning til deres hobby og leg med loven, fordomme og byens mørke side.

Instruktør: Toms Upītis.

Et Fristed - Lastadija

[Frivillig kommunisme. En samtale med instruktør Aya Bley](#)

En af kommunerne i "Free Riga"-bevægelsen - Lastadija, (det gamle navn på kvarteret) har slået sig ned Moskvaforstæderne, som ligger mellem gammel Riga og Salubroen. Kvarteret med det mytiske navn tiltrækker uhøjtidelige mennesker fra forskellige generationer, som sammen fører drømmen om en alternativ livsstil i byen ud i livet.

Næsten hver uge er der oprydning for at forbedre området på egen hånd, der åbnes en gratis bod, hvor alle kan vælge tøj eller andre varer helt gratis, der afholdes arrangementer, hvor alle kan udtrykke sig kreativt, fylde dette sted med deres

unikke energi. Snart vil der være en selvstændig republik med sine egne regler. Det lyder som et paradys, men kan sådan en kommune eksistere i nutidens urbaniserede miljø?

Letland, 2019, Instruktør: Aija Bley

Misforstået.

[Patriotisme er en meget smal barbermaskine.](#)

[En samtale med filminstruktør Ivars Zviedri](#)

Filmen NESAPRASTIE er et forsøg på at forstå dem, der næsten hvert år råber sloganet DISMISS THE SAIEM, og dem, der lytter til denne messen i Saeimabygningen. De første billeder af filmen blev optaget den 13. januar 2009, da en brosten blev kastet mod parlamentsbygningen, og de sidste billeder - den 14. oktober 2020, da lettiske kunstnere byggede en mur af misforståelser.

Instruktør Ivars Zviedris.

Vandretur 44.

[Minder om at løbe væk. En samtale med Abel-brødrene, forfattere til kortfilmen "Walk '44".](#)

Lettisk fjernsyns kortfilmsprojekt «Latvijas kods. "Latvijas majes" er en platform, hvor debutanter, såvel som kendte forfattere, kan få plads til at realisere ideer, der passer til det lille format. Sidstnævnte omfatter de tre Åbeles-brødre. Denne gang har to af brødrene - Lauris og Mārcis - overført en vigtig fase af deres storesøster Melita Åbeles liv til skærmen som en del af "Latvijas koda". Filmen "Walk '44" fortæller historien om flygtningene i Kurzeme efter Anden Verdenskrig og den omvæltning, en ung pige oplevede.

RTU (Riga tekniske universitet) udvikler emballagemateriale lavet af alger og kaffegrums.

I lyset af de store udfordringer, som plastikforurening udgør for verden, vokser vores søgen efter alternativer til plastik – biologisk nedbrydelige, miljø- og menneskevenlige materialer. RTU har udviklet to prototyper på alternativ emballage: en biofilm lavet af tangbiomasse og kopper lavet af kaffegrums og andre naturlige fiberrester.

”Man kan selvfølgelig ikke lave en passende film af alger alene, så vi begyndte at kigge på den videnskabelige litteratur. Det er velkendt, at et særligt stof kan udvindes af alger, og der kan laves en film af det, men den rene film af dette stof har ikke de egenskaber, som forbrugeren ønsker. Så vi ju-

sterede formelen lidt for at ændre den tekniske specifikation: Producenten har til hensigt at masseproducere disse kaffekopper ved sprøjtestøbning.

Letlands bistand til Ukraine nærmer sig 1 % af bnp.

Letlands donationer til Ukraine anslås til at udgøre over 650 millioner euro

Egita Diure, talsmand for Statskancelliet, siger, at af de 650 millioner er de fleste af pengene - mere end 370 millioner - blevet investeret i militært udstyr.

"Der er tale om droner, helikoptere, våben, udstyr, ammunition, panserværnsvåben, antiluftsmissiler, og brændstof. Det har forsvarsministeriet dedikeret til Ukraine af egne ressourcer," sagde Diure.

Forårssæsonen lokker på Rothko Museet i Daugavpils

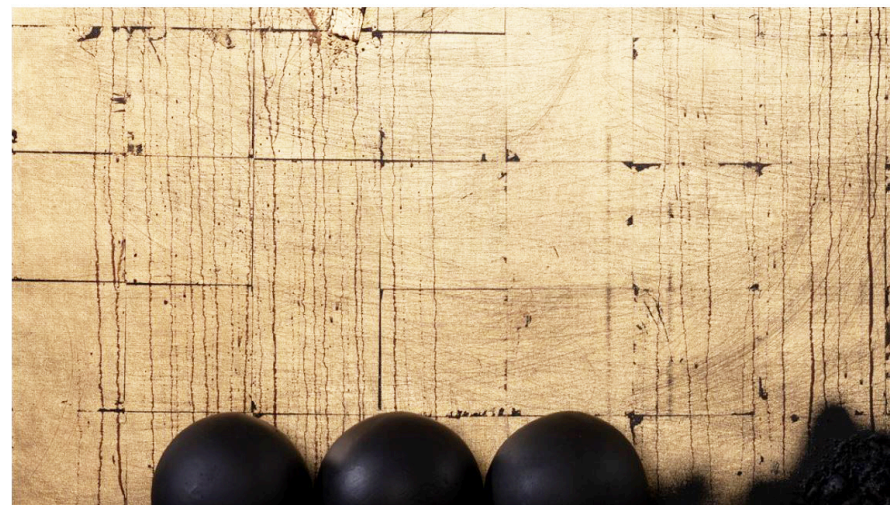
Den 1. marts åbner Rothko-museet i Daugavpils sin rent lettiske forårsudstilling med fire spændende visuelle projekter.

Den førende nutidige lettiske maler Frančeska Kirke vil præsentere sit soloshow "Bastion". Romāns Korovins, kendt for sit arbejde inden for maleri og fotografi, vil byde på sit one-man show "Let's Die Together". Seks Lettiske kunstnere vil mødes i et fælles projekt "ROTKHO. Made in Latvia", baseret på det berømte skuespil af Dailes Theatrem og endelig "When the Cannons Are Silent" vil samle en stor og mangfoldig gruppe af kunstnere med tilknytning til Latgale-regionen i museets årlige juryudstilling.

Forårsudstillingen vises frem til den 19. maj.

Frančeska Kirke trækker i sit seneste soloshow kaldet "Bastion" på Daugavpils-fæstningens historie og den nuværende krig i Ukraine for at tale om kunst som en form for kreativ aktivisme for sociale formål. Hendes "Bastion" er også en overbevisende metafor for enhver kunstners indre kamp med sig selv, deres indre tvivl, deres triumfer og nederlag, siger forhåndsmaterialet.

Visuelt har udstillingen udviklet sig ud fra en enkelt artefakt

– en flammende kanonkugle.

For at citere fra kunstneren selv: "Min Bastion handler om forsvar og sikring. I menneskehedens igangværende kamp med mørket er Rothko-museet en vedvarende bastion af lys, en højborg i en række af mange andre kulturelle fyrtårne, der vogter den frie kreative ånds flamme, mens de står op mod uvidenhed og fordomme."

Med "Let's Die Together" af Romāns Korovins ser vi kunstneren vende tilbage til Daugavpils med en soloudstilling, hvor han byder på sine seneste malerier, en rumlig installation og skrifter om tilværelsens tilbagevendende spørgsmål – såsom livets og tidens gang.

"Mit fokus er på par og familiebånd. Mine emner er to individer efter et helt liv sammen, som delte særlige lejligheder samt utallige små opgaver og almindelige rutiner i den prosaiske hverdag. Deres fælles fortid har episoder af arbejde og håb, højder af glæde og dybder af skuffelse. Det er tilsyneladende de samme oplevelser, som alle trofast støder på hånd i hånd - renovering af hjemmet, børneeksamener og rolige somre uden for byen," forklarer han.

"Rotkho. Made in Latvia" er et spændende udstillingsprojekt inspireret af den berømte produktion "ROTKHO" på Dailes

Theatre, som har opnået bred anerkendelse i og uden for Letland. Dette udstillingsprojekt er den kollektive indsats fra seks sværvægttere i lettisk maleri – Frančeska Kirke, Aleksejs Naumovs, Sandra Strēle, Helēna Heinrihsone, Ritums Ivanovs og Kaspars Zariņš.

Udstillingen tager dramaet fra scenen og langt ud over teatrets vægge ind i en kunstmuseumsscene med flere perspektivskift.

For mere information, besøg venligst Rothko Museums hjemmeside: <https://rothkomuseum.com/>

Otte lande tilslutter sig Letland-ledet dronekoalition for Ukraine

Medlemmer af Ramstein-udvalget til støtte for Ukraine sluttede sig til den lettisk-ledede dronekoalition.

En hensigtserklæring om deltagelse i dronekoalitionen blev oprindeligt underskrevet af Ukraine, Holland, Litauen, Estland, Sverige, Danmark og Tyskland. Ministeriet forventer, at andre lande tilslutter sig dronekoalitionen.

Dronekoalitionens ambition er at levere en million droner til Ukraine. Ved at underskrive hensigtserklæringen forpligter landene sig til at investere ressourcer i droneproduktion, levere droner og reservedele til Ukraine og implementere

dronetest, troppetræning og andre tekniske løsninger.

Letland vil afsætte mindst 10 millioner euro til udviklingen af dronekoalitionen. "Dronernes teknologi har fundamentalt ændret fjendtlighedernes strategi og taktik.

15. februar sluttede Storbritannien sig til dronekoalitionen, Vi minder om at Estland dannede en informationsteknologi-koalition (IT) for at støtte Ukraine, og Litauen dannede en minerydningskoalition.

Bagerier i Riga

Få en lækker dessert fra et af Rigas bagerier.

Chimney Cake bageriet »Skorstenskage«

Lækre skorstenskager er kommet til Riga! Tag en kop varm eller forfriskende drink, vælg toppings, startende med klassisk Nutella og is, og slut med frugt eller tørrede hindbær.

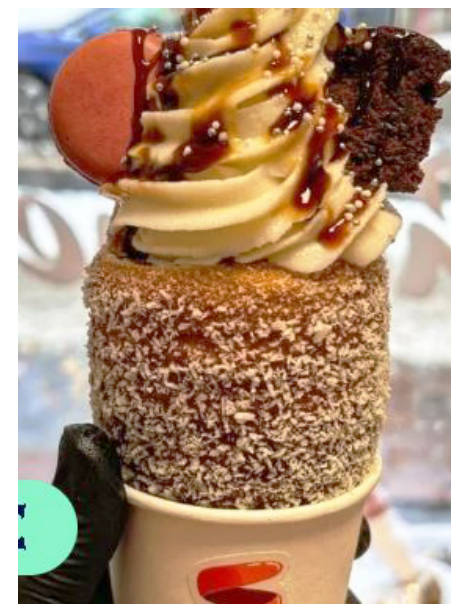
Adresse: Bruņiniku iela 28

Bazaar bageriet

Bazaaar Bekereja, hvor hver bid er som et varmt kram hjemmefra. På hylderne er der friskbagte delikatesser, hver af dem tilberedt med kærlighed og passion - startende med traditionelle kager og smørcroissanter, slutter med lækre og specielle bagerprodukter, såsom limoncello-croissanter og rundstykker med abrikoser og blåskimmelost! Adresse: Matīsa iela 22

KŪRE bageri

Hvis du er fan af fristende pastel de nata flødekager, så er

dette bestemt stedet at besøge! Her finder du ikke kun den klassiske smag med æggecremefyld, men også med pistacie-nødder, peanuts, svampe, krydret fyld og meget mere!

Adresse: Baznīcas iela 33

FIKA

Du skal prøve FIKAs klassiske brownie, med vanilje eller mango. Rabarber-fladbrødet og unikke kanelboller er også værd at se og smage.

Adresse: Krišjāņa Barona iela 41/43

Mārtiņa Beķereja

Mārtiņa Beķereja er Letlands ældste bageri, og det er et meget populært sted for lokalbefolkningen. Her finder du naturlige ingredienser, lave priser, venlig betjening sammen med de gamle traditioner inden for lettisk wienerbrød. Kun kager bagt på stedet, med lokale råvarer.

Adresse: Brīvības iela 80

Pippa vafler

Har du prøvet de bedste vafler i Riga? Autentiske belgiske vafler. Alt er håndlavet fra bunden! Friske og varme vafler lige ud af vaffeljernet! Sprød og karamelliseret på ydersiden, blød og knasende på indersiden.

Adresse: Krišjāņa Valdemāra iela 17a

MĪKLA bageri

Et fabelagtig kongerige af butterdej og surdejsbrød! Den himmelske aroma, der fylder bageriet, får dig til at smage ikke kun kardemomme- og kanelbollerne, men også croissanten, et brød med krydderurter, en elastisk ost- eller æblemousse.

Adresse: Dzirnavu iela 42

Bezē

I konditoriet "Bezē" vil du kunne smage forskellige søde sager relateret til og omkring marengs. Adresse: Blaumaņa iela 7

En dansk produceret film »Den grænseløse« lavet med støtte fra det nationale filmprogram i Letland

Som en del af programmet "Foreign Films in Latvia" arrangeret af Investerings- og Udviklingsagenturet i Letland (LIAA), er der produceret en ny storbudget spillefilm *Bundless* (Den grænseløse) af det danske produktionsselskab Nordisk Film og SIA Munchhausen Productions. Filmen fik premiere den 31. januar i København

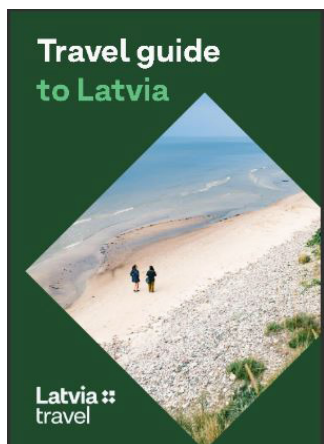
"Vi er beærede over, at producenter fra mange europæiske lande bruger Letland som optagelsessted for deres film. *Bundless* modtog 364 000 EUR i medfinansiering, men det samlede budget var mange gange højere end det.

Optagelserne fandt sted mellem september og oktober 2022. Projektet involverede et hold på næsten 100 filmindustri-professionelle fra Letland og Danmark, 20 danske skuespillere og mere end 700 statister hentet i Letland.

Selve filmen er en filmatisering af den populære danske forfatter Jussi Adler-Olsens detektivroman om afdeling Q, hovedrollen spilles af Ulrich Thomsen. På rollelisten medvirker også Sofie Torp, Afshin Firouzi, Joachim Fjølstrup, Søren Malling, Helle Fagralid, Rasmus Bjerg, Peter Mygind og Hedda Stiernstedt.

Fra marts 2022 til juni 2023 har man haft i alt 16 filmprojekter fra 11 lande – Østrig, Danmark, Frankrig, Italien, Storbritannien, Holland, Norge, Polen, Finland, Schweiz, og Tyskland.

Se billede side 51.

Rejseguide til Letland

LIAA har udgivet en ny "Rejseguide til Letland". Download som PDF:

<https://www.liaa.gov.lv/en/media/11199/download?Attachment>

Jernbanebro

Rail Baltica er begyndt at bygge en kilometer lang jernbanebro over Daugava, som forventes at stå færdig i 2028. Der mangler stadig mere end 70 millioner euro for at gennemføre projektet.

Rail Baltica Railway Bridge over Daugava bygges parallelt med den eksisterende Railway Bridge. I alt 15 spænd vil blive bygget over Daugava. På nuværende tidspunkt er der penge nok til en lille del af broen. Virksomheden "European Railway Lines" forklarede, at der i øjeblikket er 20 millioner EUR til rådighed, hvilket vil række til opførelsen af 2,5 spænd, som forventes at blive afsluttet næste år.

Kierkegaard i Riga

Fra vores medlem, pastor emeritus, Ole Petersen har foreningen fået sendt en varm hilsen til jer alle.

Ole fortæller, at han desværre ikke kan komme til Foreningen Danmark-Letlands Generalforsamling, da han er travlt optaget i Riga.

Sammen med den lettiske præst dr. teol. Ugis Seldigs skal Ole i april afholde et lille seminar på Lutherakademiet i Riga, hvor de vil præsentere Søren Kierkegaard for en bredere kreds af teologistuderende og lærere på akademiet og andre interesserede.

Desuden vil Ole og pastor emeritus Werner Elof Søren, lægge op til debat om Kierkegaards tænkning og hvad han kan have at sige til nutiden.

Ole skriver: " Det er utroligt spændende at få lov til at skulle præsentere den danske teolog Søren Kierkegaard for et

bredere publikum i Letland. Præsten Ugis Seldigs vil til efteråret undervise i Kierkegaard. Han og jeg arbejder desuden så småt på, at han kan få oversat og udgivet nogle af Kierkegaards taler og bøger på lettisk og også en indføring i Søren Kierkegaards "verden".

Bladet ønsker Ole Petersen held og lykke med at præsentere Kierkegaard i Riga.

LN

Østersø NGO Netværk

Foreningen Danmark-Letland er medlem af Østersø NGO Netværket og deltog derfor i foreningens generalforsamling som blev afholdt tirsdag den 12. marts i Filips Kirkens menighedssal på Amager

Inden generalforsamlingen startede var Henrik Møller (MF) Formand for Baltic Sea Parliamentarian Conference inviteret til at fortælle om arbejdet i BSPC. BSPC er en sammenslutning af alle parlamentsmedlemmer i Østersøregionen. Der holdes årligt en konference og i år skal den være i Helsingør.

Derefter blev der aflagt årsberetning og man fortalte, at med Ruslands krig i Ukraine er de geopolitiske vilkår for et NGO-samarbejde Østersøen rundt fundamentalt ændret. På den baggrund har det været nødvendigt at konstatere, at der er behov for en række ændringer i foreningens organisationsform og arbejde, hvis der skal være et grundlag for at fremtidssikre Netværkets strategi.

Der blev præsenteret en strategi og handlingsplan for 2024-2026 som forsamlingen godkendte.

Derefter var der valg til bestyrelsen, hvor vores formand Kirsten Gjaldbæk blev valgt som suppleant.

Mødet forløb for det meste i god ro og orden.

LN

Generalforsamling

Husk at betale kontingent inden!!!!!!

Indkaldelse til ordinær Generalforsamling i Foreningen Danmark-Letland mandag den 22. april 2024 kl. 19.00 i "Kulturhuset Kilden", Nygårds Plads 31, Brøndbyøster.

Offentlige transport: bus 9A, bus 13 og Stog: Brøndbyøster st.

DAGSORDEN:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Det reviderede regnskab
4. Forslag fra medlemmer (skal jfr. vedtægterne være indsendt skriftligt inden 15.februar, ingen modtaget)
5. Fastsættelse af kontingent
6. Valg af medlemmer til bestyrelsen for 2 år:
Dita Schultz, Holger Pyndt og Lis Nielsen er alle 3 villige til genvalg
7. Valg af 1 suppleant for 1 år Peter Fjerring (villig til genvalg)
8. Valg af revisor, Henning Svane (villig til genvalg)
Valg til Revisorsuppleant
9. Eventuelt

Foreningen Danmark-Letland holder generalforsamling fra kl.19.00 til 20.00. Kun medlemmer, der har betalt kontingent for år 2023, har stemmeret ved generalforsamlingen.

Kl. 20.00 er der spisning af smørrebrød (der skal skriftlig bestilling forud), 1 stk. a' 30.00 kr. og 1 stk. drikkevarer incl.

Desuden serveres der kaffe og lidt sødt.

20.30 til 21.00 vil der være et foredrag om de økonomiske relationer mellem DK og LV - investeringer, samarbejde, erhvervsudvikling ved formand for LIAA repræsentations-kontor i Danmark - Gints Janums. (LIAA er Investerings- og udviklingsagentur i Letland)

Tilmelding til spisning sendes til Lis på lishazell18@gmail.com eller sms på mobil 23444179 senest den 19. april 2024.

På bestyrelsens vegne Kirsten Gjaldbæk

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk 2700 Brønshøj Formand	3871 1825 Kirsten.gjaldbaek@gmail.com
	Niels Bendix Knudsen Lille Havelsevej 86 3310 Ølsted Næstformand	mobil 4031 2345 nbendix@mail.com
	Dita Schultz 4621 Gadstrup Eventkoordinator, Web supporter.	mobil: 4075 4680 dita. schultz@gmail.com
	Lis Nielsen Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	mobil 2344 4179 Lishazel18@gmail.com
	Holger Pyndt 2700 Brønshøj Næstformand	holger.pyndt@gmail.com mobil 40434603
	Anda Dyrland-Parbst 3000 Helsingør Kasserer og Webmaster	mobil 2016 0963 anda.parbst@gmail.com
	Peter Fjerring 2000 Frederiksberg Suppleant	mobil 2025 1783 peterfjerring@hotmail.com

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lishazel18@gmail.com). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte. Vi ser gerne at artikler på engelsk eller lettisk er oversat når vi modtager dem.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er: På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Anda Dyrland-Parbst.

Foreningens girokonto er: 07 736 54 PS. Der bliver ikke udsendt girokort da det kun bruges af få.

Bankoverførsel via netbank sker til:

Danske Bank, reg. 1551, konto 000 0773 654

Mærk venligst betalingen

”kont årstal navn” (kont 2020 P. Pedersen)

Årskontingent:

Enkeltpersoner	400 kr.
Husstande	400 kr.
Unge under 26 og pensionister	250 kr.
Organisationer m.m.	550 kr.

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø
Tlf. 3927 6000

embassy.denmark@mfa.gov.lv

www.am.gov.lv/copenhagen

Ambassadør Inga Skujina

Ambassadørens sekretær Inese Buike

Den Danske Ambassade i Letland,

Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia

Tlf. +371 6722 6210

rixamb@um.dk

www.ambriga.um.dk

Ambassadør Morten Jespersen

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Mūkusalas iela 3, Riga, LV-1423, Letland

Tlf.+371 728 99 94

Tlf.+371 728 82 21

mailto: dki@dki.lv

Leder: Lizaveta Dubinka-Hushcha

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Adm. direktør Camilla Mordhorst

Tlf.: +45 5219 5116 mail@danishculture.com

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk

Webmaster: Anda Dyrhund-Parbst og Dita Schultz

Kode til at se seneste numre af bladet: vairalat

Filmen »Den Grænseløse«, se nærmere side 45 ----->

Kalender for 2024

22. April kl. 19 Generalforsamling i Foreningen Danmark-Letland mandag den 22. april 2024 kl. 19.00 i "Kulturhuset Kilden", Nygårds Plads 31, Brøndbyøster. Se side 47. Offentlige transportmuligheder: bus 9A, bus 13 eller S-tog: Brøndbyøster st.
25. Maj kl 13 Fællesarrangement med den lettiske forening i København på Tagensbo skole. Forsvarsattaché oberst Gunors Kauli vil fortælle om den militære situation i Letland og Baltikum
14. Juni Der planlægges sikkert noget på Vestre Kirkegård, men vi har ikke hørt noget endnu. Skriv eller ring evt. til Anda hvis du er interesseret i at deltage.
22. Juni Sandsynligvis et Sankt Hans arrangement på denne dato. Det bliver i det fri. Skriv til Anda for præcise oplysninger hvis bladet er forsinket.

Kong Frederiks indsættelse, parade i karet.